EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 19.6.2024
COM(2024) 597 final

Priporočilo za

SKLEP SVETA

o ugotovitvi, da Romunija v odgovor na priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 ni sprejela učinkovitih ukrepov

Priporočilo za

SKLEP SVETA

o ugotovitvi, da Romunija v odgovor na priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 ni sprejela učinkovitih ukrepov

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 126(8) Pogodbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V skladu s členom 126 Pogodbe se države članice izogibajo čezmernemu javnofinančnemu primanjkljaju.

(2) Pakt za stabilnost in rast temelji na cilju zdravih javnih financ kot sredstvu za izboljšanje pogojev za stabilnost cen in za močno trajnostno rast, ki prispeva k ustvarjanju delovnih mest. Pakt za stabilnost in rast vključuje Uredbo Sveta (ES) št. 1467/97 z dne 7. julija 1997 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem[1], sprejeto z namenom pospešitve zmanjšanja čezmernih javnofinančnih primanjkljajev.

(3) Svet je 3. aprila 2020 na priporočilo Komisije na podlagi člena 126(6) PDEU sprejel Sklep (EU) 2020/509 o obstoju čezmernega primanjkljaja v Romuniji zaradi načrtovanega neizpolnjevanja merila glede primanjkljaja iz PDEU v letu 2019 in izdal priporočilo na podlagi člena 126(7) PDEU za odpravo čezmernega javnofinančnega primanjkljaja najpozneje do leta 2022. Zaradi močnega krčenja gospodarske dejavnosti, povezanega s pandemijo COVID-19, je Svet 18. junija 2021 sprejel revidirano priporočilo Romuniji na podlagi člena 126(7) PDEU[2].

(4) Svet je 18. junija 2021 Romuniji priporočil, naj čezmerni primanjkljaj odpravi najpozneje do leta 2024. Natančneje, Svet je v priporočilu na podlagi člena 126(7) PDEU z dne 18. junija 2021 državi priporočil, naj nominalni primanjkljaj zmanjša na 8,0 % BDP v letu 2021, na 6,2 % BDP v letu 2022, na 4,4 % BDP v letu 2023 in na 2,9 % BDP v letu 2024. To je bilo skladno z nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 3,4 % v letu 2021, 1,3 % v letu 2022, 0,9 % v letu 2023 in 0,0 % v letu 2024, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,7 %

---

1 Uredba Sveta (ES) št. 1467/97 z dne 7. julija 1997 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L 209, 2.8.1997, str. 6)

2 Vsi dokumenti, povezani s postopkom v zvezi s čezmernim primanjkljajem v Romuniji, so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/ongoing-excessive-deficit-procedures/romania_en

BDP v letu 2021, 1,8 % BDP v letu 2022, 1,7 % BDP v letu 2023 in 1,5 % BDP v letu 2024. V priporočilu je nadalje navedel, da bi morala Romunija v celoti izvesti ukrepe, ki jih je že sprejela za leto 2021, ter določiti in izvesti dodatne ukrepe, potrebne za odpravo čezmernega primanjkljaja do leta 2024. Nepričakovani prihodki naj bi se uporabili za zmanjšanje primanjkljaja sektorja država. Svet je v svojem priporočilu določil, da mora Romunija do 15. oktobra 2021 sprejeti učinkovite ukrepe in v skladu s členom 3(4a) Uredbe (ES) št. 1467/97 vsaj na šest mesecev poročati o napredku pri izvajanju priporočila, dokler ne odpravi čezmernega primanjkljaja.

(5) Komisija je 24. novembra 2021 ugotovila, da je Romunija sprejela učinkovite ukrepe v odgovor na priporočilo na podlagi člena 126(7) PDEU z dne 18. junija 2021, in menila, da v danem trenutku dodatni ukrepi v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem niso potrebni. Od takrat je bilo ocenjeno, da Romunija izpolnjuje priporočilo na podlagi člena 126(7) PDEU z dne 18. junija 2021, saj sta bila zadevna cilja glede nominalnega primanjkljaja v letih 2021 in 2022 dosežena. Na podlagi podatkov o proračunskem rezultatu, ki jih je potrdil Eurostat, se je primanjkljaj sektorja država Romunije zmanjšal s 7,2 % BDP v letu 2021 na 6,3 % BDP v letu 2022. Po prvotni oceni za leto 2022 (priglašeni in potrjeni v okviru spomladanskega uradnega obvestila o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem iz leta 2023) je primanjkljaj znašal 6,2 % BDP, kar je v skladu s ciljnim nominalnim primanjkljajem, ki ga je priporočil Svet. Izvajanje postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem je zato ostalo začasno zadržano. Vendar se je strukturni primanjkljaj v letu 2021 zmanjšal za 1,2 odstotne točke BDP, v letu 2022 pa za 0,4 odstotne točke BDP, kar je treba primerjati s priporočenima prilagoditvama v višini 0,7 odstotne točke oziroma 1,8 odstotne točke BDP. Kumulativna strukturna prilagoditev v obdobju 2021–2022 je bila zato nižja od priporočene. Poleg tega je rast neto primarnih odhodkov v letu 2021 dosegla 7,4 %, v letu 2022 pa 15,0 %, kar je precej nad cilji iz priporočila Sveta.

(6) Od sprejetja priporočila Sveta z dne 18. junija 2021 je bila gospodarska uspešnost Romunije na splošno v skladu z napovedmi Komisije. V obdobju 2021–2023 je bila realna rast BDP na splošno skladna s projekcijami, vključenimi v delovni dokument služb Komisije z dne 2. junija 2021, čeprav je medtem prišlo do makroekonomskih šokov (zlasti vojne agresije Rusije proti Ukrajini in posledičnega energetskega šoka). Proizvodna vrzel za leto 2023 naj bi bila po ocenah manj negativna, kot je bilo napovedano junija 2021. Poleg tega je bila rast javnofinančnih prihodkov veliko hitrejša od napovedane, predvsem zaradi visoke inflacije, vendar tudi zaradi vpliva strukture realne rasti BDP, ki v veliki meri temelji na davčnih prihodkih. Na splošno makroekonomska gibanja ne morejo upravičiti znatno slabših fiskalnih rezultatov v primerjavi s priporočilom Sveta iz junija 2021, čeprav bi bila rast BDP ob znatno strožji fiskalni politiki verjetno nižja.

(7) Na podlagi nove ocene ukrepov, ki jih je Romunija sprejela za zmanjšanje čezmernega primanjkljaja do leta 2024 v odziv na priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021, je ugotovljeno naslednje:

– V skladu s podatki o proračunskem rezultatu, ki jih je sporočila Romunija in jih je potrdil Eurostat, se je primanjkljaj sektorja država Romunije v letu 2023 povečal na 6,6 % BDP, kar je precej več od 4,4 % BDP, kot je priporočil Svet in kot je Romunija načrtovala v konvergenčnem programu za leto 2023. Glavni razlog za

to odstopanje je bilo nadaljevanje rasti javnofinančnih odhodkov po zelo visoki stopnji, predvsem zaradi socialnih transferjev, plačil obresti, odhodkov za blago in storitve ter naložb v osnovna sredstva. Na nominalni primanjkljaj za leto 2023 je vplivalo tudi statistično evidentiranje plačil povišanja plač v javnem sektorju (0,5 % BDP) na podlagi sodnih odločb.

– V letu 2023 je bil fiskalni napor precej manjši, kot je priporočil Svet. Strukturni saldo Romunije je v letu 2023 ostal na splošno nespremenjen (poslabšanje za 0,1 % BDP), kar je precej pod ciljem izboljšanja za 1,7 % BDP, ki ga je priporočil Svet. Rast neto primarnih odhodkov (prilagojena za ukrepe fiskalne politike na strani prihodkov) je bila veliko močnejša od priporočene v letu 2023, in sicer blizu 12 % v primerjavi s ciljem 0,9 %, ki ga je priporočil Svet.

– V letih 2022 in 2023 je močna realna in nominalna rast BDP spodbudila zelo močno povečanje javnofinančnih prihodkov (20,8 % v letu 2022 in 14,2 % v letu 2023), kar je precej več, kot je bilo predvideno v času priporočila Sveta junija 2021. Vendar se je v obeh letih večina nepričakovanih koristi na strani prihodkov porabila za financiranje dodatne porabe, namesto da bi se zmanjšal proračunski primanjkljaj.

– Pomladanska napoved Komisije iz leta 2024 predvideva, da se bo primanjkljaj sektorja država v letu 2024 povečal na 6,9 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2024 povečal na 50,9 % (leta 2023 je znašal 48,8 %). Tako kot v prejšnjih letih napovedano povečanje primanjkljaja sektorja država v letu 2024 odraža močno rast tekočih javnofinančnih odhodkov. Odhodki za plače v javnem sektorju naj bi se močno povečali zaradi nedavnih diskrecijskih povišanj plač v izobraževalnem, zdravstvenem in obrambnem sektorju. Ponovni izračun pokojnin v okviru pokojninske reforme bo povzročil kratkoročne stroške v letih 2024 in 2025, vendar bo reforma posledično srednjeročno in dolgoročno ustvarila velike prihranke, če bo v celoti izvedena.

– V letu 2024 naj bi rast javnofinančnih prihodkov presegla nominalno rast BDP, kar odraža prizadevanja za izboljšanje pobiranja davkov z digitalizacijo davčnega sistema in učinek svežnja ukrepov za povečanje prihodkov, sprejetega jeseni 2023, s katerim naj bi se javnofinančni prihodki povečali za približno 1 % BDP. Sveženj večinoma sestavljajo povišanje obdavčitve dohodkov pravnih oseb, zlasti za mikropodjetja, povišanje obdavčitve posameznikov, ki izhaja iz delne odprave ugodnih davčnih olajšav v gradbenem in kmetijskem sektorju, odprava nižjih stopenj DDV za izbrano blago in storitve, povečanje trošarin ter posebni davek na promet bank in multinacionalk.

(8) Iz tega sledi sklep, da odgovor Romunije na priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 ni bil zadosten. Romunija v letu 2023 ni dosegla ciljnega nominalnega primanjkljaja in naj po napovedih ne bi odpravila čezmernega primanjkljaja do leta 2024. Fiskalni napor je bil znatno manjši od napora, ki ga je priporočil Svet, neto primarni odhodki pa so rasli veliko hitreje, kot je bilo priporočeno –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Romunija ni sprejela učinkovitih ukrepov v odgovor na priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Romunijo.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik